T093 ATĐ 5 (02) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q102-Trí Uẩn-Luận về Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 102

LUAÄN VEÀ THA TAÂM TRÍ (Phaàn 4)

Hoûi: Vì sao Thôøi taâm giaûi thoaùt goïi laø aùi? Ñaùp: A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, luoân luoân ñoái vôùi phaùp naøy aân caàn giöõ gìn-quyù troïng caát giöõ, ñöøng ñeå cho mình gaëp phaûi duyeân lui suït maát ñi phaùp naøy; nhö ngöôøi moät maét töï mình vaø baïn beø thaân thích thieát tha baïo veä-yeâu quyù caát giöõ, ñöøng ñeå cho gaëp phaûi caùc duyeân laïnh-noùng-buïi baëm..., laøm cho moät maét naøy laïi phaûi hö hoaïi maát ñi, A-la-haùn kia cuõng nhö vaäy, cho neân goïi laø aùi. Nghóa laø ngöôøi ñoän caên ñoái vôùi coâng ñöùc cuûa mình laáy laøm taùnh yeâu quyù hôn haún ngöôøi lôïi caên; nhö nhöõng ngöôøi phuï nöõ ñoái vôùi con caùi cuûa mình, baåm tính yeâu thöông hôn haún nhöõng ngöôøi ñaøn oâng. Laïi nöõa, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, ñoái vôùi söï giaûi thoaùt cuûa mình, chöa ñaït ñöôïc töï taïi, söû duïng nhieàu coâng löïc môùi coù theå hieän roõ tröôùc maét, ñaõ ñöôïc hieän roõ tröôùc maét thì hoan hyû quyù troïng, cho neân goïi laø aùi. A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt, ñoái vôùi söï giaûi thoaùt cuûa mình, ñaõ ñöôïc töï taïi, söû duïng ít coâng löïc thì coù theå hieän roõ tröôùc maét, tuy ñöôïc hieän roõ tröôùc maét maø khoâng quaù coi troïng, cho neân khoâng goïi laø aùi. Laïi nöõa, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt thì coâng ñöùc coù theå lui suït, hoï sôï lui suït cho neân thöôøng xuyeân daáy khôûi hieän roõ tröôùc maét, vì vaäy goïi laø aùi. A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt thì coâng ñöùc khoâng coù lui suït, khoâng sôï lui suït cho neân khoâng thöôøng xuyeân hieän roõ tröôùc maét, vì vaäy khoâng goïi laø aùi. Laïi nöõa, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, do ñaïo cuûa Tín taêng maïnh maø chöùng, cho neân goïi laø aùi; A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt, do ñaïo cuûa Tueä taêng maïnh maø chöùng, cho neân khoâng goïi laø aùi. Laïi nöõa, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, taùnh nhieàu ñieàu hoøa kheùo leùo-nhieàu ngöôøi yeâu quyù öa thích, cho neân goïi laø aùi. A-la-haùn Baát thôøi giaûi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 23

thoaùt, taùnh nhieàu kieân quyeát cöùng raén-ngöôøi ta khoâng yeâu quyù öa thích, cho neân khoâng goïi laø aùi. Nhö ngöôøi theá gian baây giôø, ngöôøi coù taùnh

khoâng saéc saûo, phaàn nhieàu meàm moûng kheùo leùo, moïi ngöôøi thích gaàn guõi; ngöôøi coù taùnh khoâng chaäm chaïp, phaàn nhieàu kieân quyeát maïnh meõ, moïi ngöôøi khoâng gaàn guõi ñöôïc. Laïi nöõa, A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, caên hieän khoâng coù chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo, cho neân goïi laø aùi. A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, caên thieän coù luùc chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo, cho neân khoâng goïi laø aùi. Caên thieän chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo, ñoù laø caên thieän töông öng vôùi Tam-ma-ñòa Khoâng-Khoâng, Voâ nguyeän, Voâ töôùng-Voâ töôùng. Vaên cuûa baûn luaän naøy tuy khoâng hoûi-ñaùp, maø nghóa thì coù cho neân nay caàn phaûi noùi ñeán. Hoûi: Vì sao Baát thôøi giaûi thoaùt goïi laø Baát ñoäng? Ñaùp: Bôûi vì Theå thuø thaéng cho neân goïi laø Baát ñoäng. Nhö ôû theá gian hieän nay, aên uoáng-aùo quaàn-ñoà vaät trang nghieâm thuø thaéng thì goïi laø Baát ñoäng, bôûi vì khoâng bò vaät thua keùm tuøy theo quy caùch maø chuyeån ñoåi. Laïi nöõa, caùc phieàn naõo nhö tham... laøm cho thaân taâm caùc höõu tình noùng naûy tuøy tieän, khieán caùc caên thieän sinh ra bò thuùc ñaåy ly taùn, cho neân goïi laø Ñoäng; A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt khoâng bò phieàn naõo nhö vaäy laøm cho lay ñoäng, cho neân goïi laø Baát ñoäng. Laïi nöõa, caùc phieàn naõo nhö tham... luoân luoân laøm cho höõu tình khoâng nhaát ñònh ñoái vôùi caùc phaàn vò hôn-keùm, cho neân goïi laø Ñoäng; A- la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt khoâng bò phieàn naõo nhö vaäy laøm cho lay ñoäng, cho neân goïi laø Baát ñoäng. Nhö ngöôøi khoûe maïnh khoâng coù ñoái thuû naøo coù theå laøm lay ñoäng, thì goïi laø ngöôøi Baát ñoäng. Laïi nöõa, A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt, ñoái vôùi caùc coäng ñöùc chaéc chaén khoâng lui suït maát ñi, cho neân goïi laø Baát ñoäng. Nhö ngöôøi coù sôû tröôøng veà baén teân, khi baén thì nhaát ñònh truùng ñích, cho neân goïi laø Baát ñoäng. Nhö trong kinh noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Xaù-lôïi-töû: Neáu coù Tyø- kheo, Tyø-kheo-ni..., thaønh töïu Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, laø ngoïc quyù Ma- ni, thì coù theå ñoaïn döùt phaùp baát thieän, coù theå tu taäp phaùp thieän.” Hoûi: Vì sao Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, maø noùi laø ngoïc quyù Ma-ni? Ñaùp: Bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, laø kieân coá vöõng vaøng, thuø thaéng tuyeät vôøi, khoâng coù loãi laàm, thaáu suoát roõ raøng, khoâng coù veát baån, thanh tònh hoaøn toaøn, khoù maø ñaït ñöôïc, ñaùng yeâu quyù öa thích, cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Laïi nöõa, bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, coù naêng löïc phaù tan boùng ñen cuûa Voâ minh, cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Nhö duøng ngoïc Ma-

ni saùng choùi ñaët vaøo trong ngoâi nhaø toái taêm, coù theå phaù tan boùng toái aáy, laøm moïi vaät ñöôïc soi chieáu roõ raøng. Nhö vaäy duøng ngoïc quyù Ma-ni cuûa Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñaët vaøo trong söï noái tieáp nhau, coù naêng löïc phaù tan boùng ñen cuûa Voâ minh, laøm moïi ñieàu ñöôïc soi chieáu roõ raøng. Laïi nöõa, bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, coù naêng löïc tröø boû buïi baån cuûa phieàn naõo, cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Nhö ngoïc ma-ni laøm nöôùc trong xanh, ñaët vaøo trong nöôùc ñuïc ngaàu thì nöôùc lieàn laéng trong. Nhö vaäy duøng ngoïc quyù Ma-ni cuûa Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñaët vaøo trong söï noái tieáp nhau, coù naêng löïc tröø boû buïi baån cuûa taát caû phieàn naõo. Laïi nöõa, bôûi vì

Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, kheùo leùo an truù cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Nhö ngoïc Ma-ni ôû moïi nôi, heã ñaët vaøo nôi naøo thì lieàn deã daøng ñöùng yeân. Nhö vaäy duøng ngoïc quyù Ma-ni cuûa Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñaët vaøo trong söï noái tieáp nhau, thì kheùo leùo an truù, nhaát ñònh khoâng coù lui suït maát ñi. Laïi nöõa, bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, coù naêng löïc tröø boû söï ngheøo thieáu Thaùnh taøi, cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Nhö ngoïc quyù Ma-ni voâ giaù ñaët vaøo trong ngoâi nhaø, coù theå laøm cho ñaày ñuû cuûa caûi chaâu baùu, tröø boû nhöõng söï ngheøo tuùng thieáu huït. Nhö vaäy duøng ngoïc quyù Ma-ni cuûa Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñaët vaøo trong söï noái tieáp nhau, coù naêng löïc daãn ñeán coâng ñöùc cuûa Thaùnh taøi, tröø boû söï thieáu huït coâng ñöùc. Laïi nöõa, bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, coù naêng löïc laøm lôïi ích cho caùc höõu tình, cho neân goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Nhö vieân ngoïc Nhö yù ñaët ôû treân coät cao, tuøy theo yù maø mình öa thích, möa xuoáng caùc vaät quyù baùu ñeå giuùp cho traêm ngaøn höõu tình ngheøo tuùng thieáu thoán. Nhö vaäy, Ñöùc Theá Toân duøng ngoïc quyù Ma-ni cuûa Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, ñaët ôû treân voâ löôïng coät cao khoâng phoùng daät, tuøy theo söï öa thích sai bieät cuûa caùc höõu tình, möa xuoáng vaät baùu cuûa Chaùnh phaùp, coù theå laøm cho voâ löôïng voâ bieân höõu tình lìa xa sinh töû khoå ñau maø ñaày ñuû caên thieän. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân noùi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, goïi laø ngoïc quyù Ma-ni. Hoûi: Neáu Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt coù söï vieäc thuø thaéng nhö vaäy, thì taïi sao Ñöùc Theá Toân noùi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt goïi laø phaùp khoâng giaûm-khoâng taêng? Ñaùp: Bôûi vì ngöôøi tu haønh bình ñaúng maø noùi, nghóa laø neáu phöông Ñoâng coù voâ löôïng ngöôøi doøng Saùt-ñeá-lôïi, phöông Nam coù voâ löôïng ngöôøi doøng Baø-la-moân, phöông Taây coù voâ löôïng ngöôøi doøng Pheä-xaù, phöông Baéc coù voâ löôïng ngöôøi doøng Thuù-ñaït-la, ñeàu trôû veà vôùi Ta maø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 25

caïo boû raâu toùc, khoaùc maëc Ca-sa, Chaùnh tín rôøi boû gia ñình-höôùng veà nôi khoâng coøn gia ñình, thaân taùc chöùng-an truù ñaày ñuû ñoái vôùi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt. Hoaëc laø khoâng vui, thì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt naøy cuõng khoâng giaûm-khoâng taêng. Laïi nöõa, bôûi vì döïa vaøo voâ bieân coâng ñöùc cuûa Thaùnh giaùo maø noùi, nghóa laø trong Thaùnh giaùo coù voâ bieân coâng ñöùc, khoâng phaûi laø chæ coù Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, giaû söû Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt naøy coù ñi cuõng khoâng giaûm-coù ñeán cuõng khoâng taêng. Laïi nöõa, bôûi vì döïa vaøo voâ bieân coâng ñöùc cuûa Phaät maø noùi, nghóa laø trong thaân Phaät coù voâ bieân coâng ñöùc, khoâng phaûi laø chæ coù Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, giaû söû Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt coù ñi cuõng khoâng giaûm-coù ñeán cuõng khoâng taêng. Laïi nöõa, bôûi vì tröø boû söï nghi ngôø cuûa moïi ngöôøi cho neân noùi ra nhö vaäy, nghóa laø Ñaïi Muïc-kieàn-lieân vaøo ñeâm boá taùt, ñuoåi Tyø-kheo Chieâm-ba, khieán ñi ra khoûi chuùng. Luùc aáy coù Tyø-kheo sinh taâm nghi ngôø nghó raèng: Ñöøng laøm cho Tyø-kheo Taêng daãn ñeán giaûm bôùt! Vì vaäy Ñöùc Theá Toân noùi: Giaû söû coâng ñöùc thuø thaéng trong chuùng tuøng laâm, gaït boû ra khoûi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, thì Tyø-kheo Taêng cuûa Ta

cuõng khoâng coù giaûm ñi, neáu ngöôøi kia quay laïi thì chuùng cuõng khoâng taêng leân, huoáng hoà Tyø-kheo kia phaù giôùi-phaïm vaøo luaät caám, laøm hoûng caùc oai nghi-xa lìa phaùp thanh tònh, leõ naøo laøm cho chuùng thanh tònh coù giaûm-coù taêng hay sao? Laïi nöõa, bôûi vì Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, khoâng coù theå laøm lui suït cho neân noùi laø khoâng giaûm, khoâng tieán leân maïnh hôn cho neân noùi laø khoâng taêng. Vì vaäy, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt tuy coù söï vieäc thuø thaéng, maø Ñöùc Phaät noùi laø khoâng giaûm-khoâng taêng. Caùc Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt ñeàu töông öng vôùi Taän trí chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Bôûi vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh. Nghóa laø coù ngöôøi nghe noùi A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt chæ tu Taän trí vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc, lieàn nghi laø A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt cuõng chæ tu hai loaïi aáy. Laïi coù ngöôøi nghe noùi A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt tu Taän trí-Voâ sinh trí-Chaùnh kieán Voâ hoïc, lieàn nghi laø A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt cuõng tu ba loaïi naøy. Muoán tröø boû söï nghi ngôø aáy maø hieån baøy Thôøi giaûi thoaùt chæ tu hai loaïi, Baát thôøi giaûi thoaùt tu ñuû caû ba loaïi. Laïi nöõa, tröôùc ñaây tuy noùi veà töï taùnh cuûa hai loaïi giaûi thoaùt, maø chöa noùi ñeán töôùng xen taïp vaø khoâng xen taïp aáy, nay caàn phaûi noùi ñeán,

cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Trong naøy, Thôøi giaûi thoaùt ñoái vôùi Taän trí töông öng coù boán caâu phaân bieät, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt ñoái vôùi Voâ sinh trí töông öng, laøm thuaän theo caâu sau ñeàu nhö baûn vaên, neân bieát. Hoûi: Nhöõng A-la-haùn naøo chæ tu hai Tueä voâ laäu vaø Taän trí vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc? Nhöõng A-la-haùn naøo tu ñaày ñuû ba Tueä voâ laäu laø Taän trí-Voâ sinh trí vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc? Ñaùp: Coù A-la-haùn taâm kheùo leùo giaûi thoaùt chöù khoâng phaûi laø tueä kheùo giaûi thoaùt, coù A-la-haùn taâm vaø tueä ñeàu kheùo leùo giaûi thoaùt; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, coù A-la-haùn do löïc cuûa nhaân-löïc cuûa gia haïnh-löïc cuûa khoâng phoùng daät ñeàu nhoû heïp, coù A- la-haùn thì löïc cuûa nhaân-löïc cuûa gia haïnh-löïc cuûa khoâng phoùng daät ñeàu roäng lôùn; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, coù A-la- haùn laø haønh Xa-ma-tha, coù A-la-haùn laø haønh Tyø-baùt-xaù-na; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Nhö hai Haønh, hai Laïc-hai Duïc-hai AÙi cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù A-la-haùn tu Chæ laøm ñaàu tieân maø tieán vaøo Thaùnh ñaïo, coù A-la-haùn tu Quaùn laøm ñaàu tieân maø tieán vaøo Thaùnh ñaïo; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, coù A-la-haùn duøng Chæ tu taâm döïa vaøo Quaùn ñaït ñöôïc giaûi thoaùt, coù A-la-haùn duøng Quaùn tu taâm döïa vaøo Chæ ñaït ñöôïc giaûi thoaùt; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, coù A-la-haùn ñaït ñöôïc Xa-ma-tha trong taâm maø cuõng ñaït ñöôïc phaùp quaùn veà tueä taêng thöôïng; tröôùc chæ tu hai loaïi, sau tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, nhö trong kinh noùi: “Hai nhaân-hai duyeân coù theå sinh ra Chaùnh kieán: 1. Beân ngoaøi nghe tieáng cuûa ngöôøi khaùc. 2. Beân trong taùc yù ñuùng ñaén.” Neáu beân ngoaøi nghe tieáng cuûa ngöôøi khaùc maø taêng leân thì chæ tu hai loaïi, neáu beân trong taùc yù ñuùng ñaén maø taêng leân thì tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, nhö

trong kinh noùi: “Coù boán phaùp thì coù nhieàu vieäc laøm: 1. Thaân caän baäc Thieän só. 2. Laéng nghe Chaùnh phaùp. 3. Taùc yù ñuùng nhö lyù. 4. Phaùp tuøy phaùp haønh.” Hai phaùp tröôùc taêng maïnh thì chæ tu hai, hai phaùp sau taêng maïnh thì tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, ngöôøi ñoän caên chæ tu hai loaïi, ngöôøi lôïi caên tu ñaày ñuû ba loaïi. Nhö ñoän caên vaø lôïi caên, löïc cuûa duyeân-löïc cuûa nhaân, löïc cuûa phaàn

beân ngoaøi-löïc cuûa phaàn beân trong, trí cuûa noùi-trí cuûa nghe, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu caên thieän khoâng tham taêng maïnh thì chæ tu hai loaïi, neáu caên thieän khoâng si taêng maïnh thì tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, neáu duøng Dieät trí-Ñaïo trí tröø heát kieát cuûa ba coõi thì chæ tu hai loaïi, neáu duøng Khoå trí-Taäp trí tröø heát kieát cuûa ba coõi thì tu ñaày ñuû ba loaïi. Laïi nöõa, neáu duøng Voâ töôùng-Ñaïo vaø Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän tröø heát kieát cuûa ba coõi thì chæ tu hai loaïi, neáu duøng Khoâng-Khoå-taäp vaø Tam- ma-ñòa Voâ nguyeän tröø heát kieát cuûa ba coõi thì tu ñaày ñuû ba loaïi. Trong naøy, Thôøi aùi taâm giaûi thoaùt A-la-haùn, Ñònh Kim cang duï chæ coù moät saùt-na, Taän trí löuc huyeån vaøo traûi qua thôøi gian daøi noái tieáp nhau, töø Taän trí phaùt ra, hoaëc laø daáy khôûi Chaùnh kieán Voâ hoïc, hoaëc laø daáy khôûi taâm theá tuïc. A-la-haùn Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, Ñònh Kim cang duï vaø Taän trí chæ coù moät saùt-na, Voâ sinh trí löu chuyeån vaøo traûi qua thôøi gian daøi noái tieáp nhau, töø Voâ sinh trí phaùt ra, hoaëc laø daáy khôûi Chaùnh kieán Voâ hoïc, hoaëc laø daáy khôûi taâm theá tuïc. Taát caû A-la-haùn ñeàu tu Chaùnh kieán Voâ hoïc troïn veïn ñaày ñuû, maø khoâng phaûi laø taát caû ñeàu hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Taän trí vaø Voâ sinh trí coù gì sai bieät? Ñaùp: Ngay teân goïi töùc laø sai bieät, nghóa laø loaïi naøy goïi laø Taän trí, loaïi naøy goïi laø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, nhaân laø Taän trí, quaû laø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, ñaõ laøm ra laø Taän trí, nhaân nuoâi lôùn vaø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, chöa ñöôïc maø ñöôïc-hoaëc laø ñaõ ñöôïc maø ñöôïc laø Taän trí, chæ coù chöa ñaït ñöôïc maø ñöôïc laø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, hoaëc ñaïo giaûi thoaùt-hoaëc laø ñaïo thaéng tieán thaâu nhieáp laø Taän trí, chæ coù ñaïo thaéng tieán thaâu nhieáp laø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, döïa vaøo söï kieán laäp naêm loaïi chuûng taùnh A-la-haùn laø Taän trí, döïa vaøo söï kieán laäp moät loaïi chuûng taùnh A-la-haùn laø Voâ sinh trí. Laïi nöõa, goàm chung lôïi caên vaø ñoän caên ñaït ñöôïc laø Taän trí, chæ rieâng lôïi caên ñaït ñöôïc laø Voâ sinh trí. Ñoù goïi laø sai bieät giöõa Taän trí vaø Voâ sinh trí. Hoûi: Ñaàu tieân cuûa Taän trí laø trí naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Laø Khoå loaïi trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caùc sö Du-giaø quaùn veà quaû cuûa sinh töû maø tieán vaøo Thaùnh ñaïo, quaùn veà quaû cuûa sinh töû ñaày ñuû Thaùnh ñaïo, nhö duøng muõi teân taåm ñoäc baén vaøo caùc loaïi caàm thuù, chaát ñoäc aáy ban ñaàu töø mieäng veát thöông ñi vaøo, daàn daàn lan khaép toaøn thaân gaây ra söï coá ngaám ñoäc roài, luùc cheát laïi töø mieäng veát thöông maø ra ngoaøi; Thaùnh ñaïo cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Laø Taäp loaïi trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caùc

sö Du-giaø quaùn veà quaû cuûa sinh töû maø tieán vaøo Thaùnh ñaïo, quaùn veà nhaân cuûa sinh töû ñaày ñuû Thaùnh ñaïo, taát caû sinh töû ñeàu laø quaû do nhaân thaâu nhieáp, tröôùc bieát khaép veà quaû, sau bieát khaép veà nhaân, thì con ñöôøng cuûa sinh töû ñoaïn döùt khoâng coøn noái tieáp nhau nöõa, goïi laø giôùi haïn cuûa Khoå. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaàu tieân cuûa Taän trí cuõng laø Khoå loaïi trí cuõng laø Taäp loaïi trí, neáu daáy khôûi Khoå loaïi trí thì luùc baáy giôø khoâng daáy khôûi Taäp loaïi trí, neáu daáy khôûi Taäp loaïi trí thì luùc baáy giôø khoâng daáy khôûi Khoå loaïi trí. Nhö trong kinh noùi: “Caùc A-la-haùn töï mình bieát ñuùng nhö thaät: Ñôøi soáng mình ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau.” Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát, nhöng maø caùc teân goïi veà Sinh hieån baøy nhieàu loaïi nghóa, ñoù laø hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy tieán vaøo thai meï, hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy ra khoûi thai meï, hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy phaàn vò cuûa naêm Uaån, hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy phaàn ít cuûa Haønh uaån khoâng töông öng, hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy boán Uaån cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy tieán vaøo thai meï, nhö noùi: Theá naøo laø sinh? Nghóa laø heát thaûy höõu tình kia, ôû trong heát thaûy chuùng ñoàng phaàn kia, sinh cuøng nhau sinh, tieán vaøo daáy khôûi-rôøi ra hieän roõ. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy ra khoûi thai meï, nhö noùi: Boà-taùt môùi sinh ra lieàn ñi baûy böôùc. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy ra khoûi thai meï, nhö noùi: Boà-taùt môùi sinh ra lieàn ñi baûy böôùc. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy phaàn vò cuûa naêm Uaån, nhö noùi: Höõu duyeân Sinh. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy phaàn ít cuûa Haønh uaån khoâng töông öng, nhö noùi: Theá naøo laø Sinh? Ñoù laø caùc Uaån daáy khôûi. Hoaëc coù teân goïi veà Sinh hieån baøy boán Uaån cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, nhö trong naøy noùi: Ñôøi soáng mình ñaõ heát. Hoûi: Ñaây laø heát thuoäc ñôøi soáng naøo, quaù khöù, vò lai hay laø hieän taïi? Neáu heát thuoäc veà quaù khöù, thì ñôøi soáng quaù khöù ñaõ dieät, ñaâu coøn heát nöõa? Neáu heát thuoäc veà ñôøi soáng vò lai, thì ñôøi soáng vò lai chöa ñeán, heát nôi naøo? Neáu heát thuoäc veà ñôøi soáng hieän taïi, thì ñôøi soáng hieän taïi khoâng döøng laïi, ñaâu caàn phaûi heát? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Heát thuoäc veà ñôøi soáng ba ñôøi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong naøy teân goïi veà Sinh ñaõ hieån baøy boán Uaån cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, caùc sö Du-giaø quaùn toång quaùt veà boán Uaån thuoäc ba ñôøi cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, lìa nhieãm cuûa xöù

aáy, cho neân khieán nhaân quaû cuûa Sinh ñeàu khoâng theå naøo thaønh töïu. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Noùi laø ñôøi soáng mình ñaõ heát, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Maâu-ni quaùn veà Sinh khoâng coøn. Ñieàu aáy cuõng nhö vaäy, caàn phaûi ñöa ra caùch hoûi rieâng bieät, maø neân ñaùp raèng: Khoâng coøn Sinh thuoäc veà vò lai. Bôûi vì ngöôøi tu haønh thoï trì giôùi caám, chòu khoù tu phaïm haïnh, ñeàu vì ngaên

chaën Sinh thuoäc veà ñôøi vò lai laøm cho khoâng daáy khôûi. Ví nhö coù ngöôøi coù ba aùch naïn: 1. Ñaõ nhaän chòu. 2. Ñang nhaän chòu. 3. Seõ nhaän chòu. Nhöõng gì ñaõ nhaän chòu thì ngöôøi aáy ñaõ nhaän chòu, cho neân khoâng coøn ngaên chaën nöõa. Nhöõng gì ñang chòu thì ngöôøi aáy ñang nhaän chòu, cho neân khoâng coù theå ngaên chaën ñöôïc. Nhöõng gì seõ nhaän chòu thì caàn phaûi duøng tieàn baïc cuûa caûi, hoaëc laø söùc maïnh cuûa baïn beø thaân thích, hoaëc laø phöông tieän khaùc, maø ngaên chaën aùch naïn. Haønh giaû cuõng nhö vaäy, caùc ñôøi soáng thuoäc veà quaù khöù ñaõ dieät, cho neân khoâng caàn phaûi ngaên chaën; caùc ñôøi soáng thuoäc veà hieän taïi thì ñang tieáp nhaän, cho neân khoâng coù theå ngaên chaën ñöôïc; caùc ñôøi soáng thuoäc veà vò lai thì tu gia haïnh ñích thöïc maø ngaên chaën noù khieán cho vónh vieãn khoâng sinh ra, cho neân noùi laø heát. Phaïm haïnh ñaõ laäp, nghóa laø haønh voâ laäu ñaõ laäp. Hoûi: Laø phaïm haïnh veà Hoïc ñaõ laäp, hay laø phaïm haïnh veà Voâ hoïc ñaõ laäp? Ñaùp: Phaïm haïnh veà Hoïc ñaõ laäp, khoâng phaûi laø phaïm haïnh veà Voâ hoïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì phaïm haïnh veà Voâ hoïc nay môùi baét ñaàu laäp. Nhöõng vieäc laøm ñaõ laøm xong, laø taát caû phieàn naõo ñeàu ñaõ ñoaïn tröø, taát caû nhöõng vieäc laøm ñaõ ñeán nôi cuoái cuøng, taát caû nhöõng con ñöôøng ñaõ ngaên chaën kyõ caøng. Laïi nöõa, sinh laõo beänh töû thuoäc caùc coõi-neõo-sinh loaïi ñeàu hoaøn toaøn khoâng coøn, cho neân goïi laø nhöõng vieäc laøm ñaõ xong. Khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau, laø hieån baøy veà Voâ sinh trí. Hoûi: Khoâng phaûi laø taát caû A-la-haùn ñeàu ñaït ñöôïc Voâ sinh trí, vì sao baét ñaàu trong caùc kinh, ñeàu noùi laø A-la-haùn khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñöùc Phaät ôû trong kinh tuøy theo coù thì noùi, maø ngöôøi keát taäp keøm chung vaøo ñaàu caùc kinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Phaùp keát taäp thì ñeàu coù ñöôïc coâng ñöùc thuø thaéng nhö Nguyeän trí- Voâ ngaïi giaûi..., quaùn saùt luùc Ñöùc Theá Toân thuyeát giaûng caùc kinh, chuùng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 30

A-la-haùn neáu coù Voâ sinh trí, thì cuõng noùi vò aáy khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau; neáu khoâng coù Voâ sinh trí, thì khoâng noùi vò aáy khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Veà sau ngöôøi tuïng trì khoâng kheùo leùo choïn laáy khaùc nhau, cho neân tuïng chung ôû ñaàu taát caû caùc kinh. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Caùc A-la-haùn ñeàu khoâng coù thaân ñôøi sau, cho neân noùi chung laø khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau, chöù khoâng noùi Voâ sinh trí laø khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau." Hieáp Toân giaû noùi: "Neáu caùc phieàn naõo chöa ñoaïn-chöa bieát khaép, thì ñeàu khoâng noùi laø ñôøi soáng mình ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Neáu caùc phieàn naõo ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát khaép, thì ñeàu noùi chung laø ñôøi soáng mình ñaõ heát, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau." Hoûi: Ñôøi soáng mình ñaõ heát, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau, moãi moät caâu neân noùi laø thuoäc trí naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñôøi soáng mình ñaõ heát laø Taän trí, phaïm haïnh ñaõ laäp-nhöõng vieäc laøm ñaõ xong-khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Voâ sinh trí. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñôøi

soáng mình ñaõ heát-phaïm haïnh ñaõ laäp laø Taän trí, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong-khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Voâ sinh trí. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñôøi soáng mình ñaõ heát-phaïm haïnh ñaõ laäp-nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø Taän trí, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Voâ sinh trí. Hoûi: A-la-haùn Baát thôøi giaûi thoaùt, baét daàu daáy khôûi Taän trí chæ coù moät saùt-na khoâng giaùn ñoaïn, chaéc chaén daáy khôûi Voâ sinh trí, haõy coøn khoâng coù nghóa hai saùt-na Taän trí khoâng giaùn ñoaïn daáy khôûi Voâ sinh trí, huoáng laø coù ba saùt-na Taän trí veà sau môùi daáy khôûi Voâ sinh trí, taïi sao nay noùi ñôøi soáng mình ñaõ heát-phaïm haïnh ñaõ laäp-nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø Taän trí, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Voâ sinh trí? Ñaùp: Ñoái vôùi töï taùnh cuûa Taän trí trong moät saùt-na, nghóa noùi laø ba chöù khoâng phaûi laø ba saùt-na, cho neân khoâng traùi voái lyù. Hieáp Toân giaû noùi: “Boán caâu trong naøy khoâng noùi ñeán Taän trí-Voâ sinh trí, cuõng khoâng noùi ñeán Chaùnh kieán Voâ hoïc, chæ ca ngôïi chung maø noùi caùc A-la-haùn thì taát caû ñôøi soáng khoâng coøn-phaïm haïnh ñaõ laäp-nhöõng vieäc laøm ñaõ xong-khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau, boán loaïi nhö vaäy khoâng coù töï taùnh rieâng bieät.” Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø Taän trí, phaïm

haïnh ñaõ laäp laø Ñaïo trí, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø Dieät trí, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Voâ sinh trí. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø Taäp trí, phaïm haïnh ñaõ laäp laø Ñaïo trí, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø Dieät trí, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Khoå trí. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø bieát khaép veà Taäp, phaïm haïnh ñaõ laäp laø bieát khaép veà Ñaïo, nhöõng vieäc laøm ñaõ laøm xong laø bieát khaép veà Dieät, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø bieát khaép veà Khoå. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø quaùn veà Taäp, phaïm haïnh ñaõ laäp laø quaùn veà Ñaïo, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø quaùn veà Dieät, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø quaùn veà Khoå. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø chöùng veà Taäp, phaïm haïnh ñaõ laäp laø chöùng veà Ñaïo, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø chöùng veà Dieät, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø chöùng veà Khoå. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø ñoaïn veà Taäp, phaïm haïnh ñaõ laäp laø tu veà Ñaïo, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø chöùng veà Dieät, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø bieát veà Khoå. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát rôøi boû nhaân, phaïm haïnh ñaõ laäp laø ñaït ñöôïc ñaïo, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø chöùng ñöôïc quaû, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø bieát roõ söï vieäc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy, ñôøi soáng mình ñaõ heát laø Taäp-Voâ nguyeän, phaïm haïnh ñaõ laäp laø Ñaïo-Voâ nguyeän, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong laø Dieät- Voâ töôùng, khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau laø Khoå-Voâ nguyeän vaø Khoâng. Hoûi: Vì sai goïi laø Taän trí, vì duyeân khoâng coøn cho neân goïi laø Taän trí hay vì daáy khôûi trong thaân khoâng coøn phieàn naõo cho neân goïi laø Taän trí? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu duyeân khoâng coøn cho neân goïi laø Taän trí, thì Taän trí chæ caàn duyeân vôùi Dieät Thaùnh ñeá, khoâng neân noùi

laø trí naøy duyeân vôùi boán Thaùnh ñeá? Neáu daáy khôûi trong thaân khoâng coøn phieàn naõo cho neân goïi laø Taän trí, thì Voâ sinh trí vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc cuõng phaûi goïi laø Taän trí, bôûi vì hai loaïi aáy cuõng daáy khôûi trong thaân khoâng coøn phieàn naõo? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ rieâng daáy khôûi trong thaân khoâng coøn phieàn naõo cho neân goïi laø Taän trí. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Voâ sinh trí vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc cuõng phaûi goïi laø Taän trí? Ñaùp: Neáu baét ñaàu daáy khôûi trong thaân khoâng coøn phieàn naõo vaø coù khaép nôi thì môùi goïi laø Taän trí; Chaùnh kieán Voâ hoïc tuy ñeàu coù khaép nôi

maø khoâng phaûi laø baét ñaàu daáy khôûi; Voâ sinh trí khoâng phaûi laø coù khaép nôi, bôûi vì Thôøi giaûi thoaùt thì khoâng thaønh töïu, cuõng khoâng phaûi laø baét ñaàu daáy khôûi, bôûi vì nhaát ñònh phaûi sau Taän trí môùi hieän roõ tröôùc maét. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Trí naøy duyeân khoâng coøn cho neân goïi laø Taän trí. Hoûi: Trí naøy duyeân vôùi boán Ñeá, leõ naøo moät mình khoâng coøn duyeân? Ñaùp: Bôûi vì hôn haún taát caû cho neân moät mình neâu teân goïi cuûa trí, nghóa laø trong boán Ñeá thì Dieät ñeá laø thuø thaéng nhaát, bôûi vì taùnh cuûa Nieát-baøn, bôûi vì laø thieän-laø thöôøng, döïa vaøo ñoù kieán laäp teân goïi cuûa trí coù naêng löïc duyeân vaøo, cho neân goïi laø Taän trí. Hoûi: Coù Tueä voâ laäu lìa boû möôøi saùu loaïi haønh töôùng Thaùnh hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì trong luaän Thöùc Thaân vì sao khoâng noùi? Neáu khoâng coù thì luaän Phaåm Loaïi Tuùc neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø Taän trí? Ñoù laø Ta ñaõ bieát veà Khoå, ñaõ ñoaïn veà Taäp, ñaõ chöùng veà Dieät, ñaõ tu veà Ñaïo.” Trí aáy trong möôøi saùu haønh töôùng do haønh töôùng naøo thaâu nhieáp? Laïi noùi: “Theá naøo laø Voâ sinh trí? Ñoù laø Ta ñaõ bieát veà Khoå khoâng coøn bieát nöõa, cho ñeán ta ñaõ tu veà Ñaïo khoâng coøn tu nöõa.” Trí aáy trong möôøi saùu haønh töôùng do haønh töôùng naøo thaâu nhieáp? Trong luaän Taäp Dò Moân laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: “Ta ñaõ heát Duïc laäu-Höõu laâu Voâ minh laäu laø Taän trí, ba laäu aáy khoâng coøn khôûi leân nöõa laø Voâ sinh trí.” Trí aáy trong möôøi saùu haønh töôùng do haønh töôùng naøo thaâu nhieáp? Trong chöông Kieán uaån cuûa luaän naøy laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: “Luùc caûm nhaän Laïc thoï thì bieát ñuùng nhö thaät veà caûm nhaän Laïc thoï.” Loaïi naøy trong möôøi saùu haønh töôùng do haønh töôùng naøo thaâu nhieáp? Trong kinh ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Ñôøi soáng mình ñaõ heát, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau.” Trí aáy trong möôøi saùu haønh töôùng do haønh töôùng naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Lìa boû möôøi saùu haønh töôùng khoâng coù Tueä voâ laäu naøo khaùc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì deã daøng thoâng hieåu luaän Thöùc Thaân Tuùc, luaän Phaåm Loaïi Tuùc neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Ta ñaõ bieát veà Khoå khoâng coøn bieát nöõa, laø boán haønh töôùng veà Khoå; ñaõ ñoaïn veà Taäp khoâng coøn ñoaïn nöõa, laø boán haønh töôùng veà Taäp; Ta ñaõ chöùng veà Dieät khoâng coøn chöùng nöõa, laø boán haønh töôùng veà Dieät, Ta ñaõ tu veà Ñaïo khoâng coøn tu nöõa, laø boán haønh töôùng veà Ñaïo. Hoûi: Trong luaän Taäp Dò Moân laïi laøm sao thoâng hieåu? Ñaùp: Bieát ba laäu khoâng coøn vaø

khoâng coøn khôûi leân nöõa laø saùu

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 33

haønh töôùng, ñoù laø Khoå-voâ thöôøng vaø boán haønh töôùng duyeân vôùi Taäp. Hoûi: Trong chöông Kieán Uaån cuûa luaän naøy laïi laøm sao thoâng hieåu? Ñaùp: YÙ kia khoâng noùi laø bieát caûm nhaän Laïc thoï, chæ noùi veà boán haønh töôùng nhö bieát Ñaïo chính laø ñaïo... Hoûi: Trong kinh ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Bôûi vì naêm loaïi duyeân cho neân ñöa ra caùch noùi aáy: 1. Bôûi vì gia haïnh. 2. Bôûi vì ñoái trò. 3. Bôûi vì taùc söï. 4. Bôûi vì töông tuïc. 5. Bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la. Bôûi vì gia haïnh, nghóa laø Sö Du-giaø tröôùc luùc gia haïnh daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Mình seõ khoâng coøn taát caû caùc ñôøi soáng, cho ñeán mình seõ khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Bôûi vì ñoái trò, nghóa laø Sö Du-giaø tu phaùp ñoái trò nhö vaäy, khieán cho taát caû caùc ñôøi soáng khoâng coøn, cho ñeán khieán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Bôûi vì taùc söï, nghóa laø Sö Du-giaø thöïc hieän söï vieäc nhö vaäy, ñoù laø khoâng coøn taát caû caùc ñôøi soáng cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Bôûi vì töông tuïc, nghóa laø Sö Du-giaø ñaït ñöôïc söï noái tieáp nhau nhö vaäy laøm cho taát caû caùc ñôøi soáng khoâng coøn, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Bôûi vì Boå-ñaëc-giaø-la, nghóa laø Boå-ñaëc- giaø-la nhö vaäy deã thaáy-deã thi thieát, ñoù laø taát caû caùc ñôøi soáng khoâng coøn, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau. Bôûi vì naêm duyeân naøy cho neân trong kinh noùi nhö vaäy: “Ñôøi soáng mình ñaõ heát, cho ñeán khoâng nhaän laáy thaân ñôøi sau; khoâng phaûi laø trong phaùp quaùn voâ laäu coù haønh töôùng nhö vaäy, caàn phaûi sau hai trí môùi daáy khôûi phaân bieät naøy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: cuõng coù Tueä voâ laäu lìa boû möôøi saùu haønh töôùng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì deã daøng thoâng hieåu caùc luaän nhö Phaåm Loaïi Tuùc..., trong luaän Thöùc Thaân taïi sao khoâng noùi? Ñaùp: Neáu caùc haønh töôùng hieän taïi coù taùc duïng coù theå laøm ñöôïc vieäc thuø thaéng, thì luaän aáy noùi ñeán; neáu khoâng nhö vaäy thì luaän aáy khoâng noùi. Laïi nöõa, neáu caùc haønh töôøng coù theå tieán vaøo Thaùnh ñaïo, ñaït ñöôïc quaû-lìa nhieãm-khoâng coøn caùc laäu, thì luaän aáy noùi ñeán; neáu khoâng nhö vaäy thì luaän aáy khoâng noùi. Laïi nöõa, neáu caùc haønh töôùng ñeàu coù boán ñaïo laø gia haïnh-voâ giaùn-giaûi thoaùt-thaéng tieán, thì luaän aáy noùi ñeán; haønh töôùng cuûa Tueä voâ laäu khaùc, bôûi vì chæ thuoäc veà ñaïo gia haïnh xa vaø ñaïo thaéng tieán xa coù theå ñaït ñöôïc, cho neân luaän aáy khoâng noùi. Lôøi bình: Khoâng coù Tueä voâ laäu taùch rôøi möôøi saùu haønh töôùng cuûa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 34

Thaùnh ñaïo. Theá naøo laø Minh cuûa Hoïc? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nhö trong kinh noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Cö só: Nhö oâng tröôùc kia duøng trí cuûa Hoïc-kieán cuûa Hoïc-minh cuûa Hoïc ñeå quaùn veà boán Thaùnh ñeá, nay Ñoàng töû Gia-xaù naøy cuõng duøng trí cuûa Voâ hoïc-kieán cuûa Voâ hoïc-minh cuûa Voâ hoïc ñeå quaùn veà boán Thaùnh ñeá, cho neân Ñoàng töû naøy quyeát ñònh khoâng coøn thích soáng ôû nhaø, caát giöõ caùc cuûa caûi tieàn baïc, höôûng thuï naêm thöù duïc

laïc nöõa.” Trong kinh tuy noùi ra nhö vaäy, maø khoâng phaân bieät veà nghóa aáy; kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh chöa noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán. Laïi nöõa, theá gian voïng chaáp caùc loaïi buøa chuù-saùch luaän, cho laø minh thöïc söï, ñoù laø minh veà kyõ thuaät, minh veà söï vieäc, minh veà loaøi vaät, minh veà chim muoâng, minh veà Cuø-laïp-tyø, minh veà Saùt-ni-ca, minh veà Kieàn-ñaø-leâ, minh veà tinh tuù, minh veà loaøi quaï, minh veà chim Khoảng töôùc, minh veà moùc caâu thuaàn phuïc voi, minh veà buøa chuù trò loaøi roàng- raén, minh veà löûa, minh veà nöôùc, minh veà meâ loaïn..., vaø caùc saùch luaän ngoaïi ñaïo, theá gian ñoái vôùi caùc loaïi naøy khôûi leân töôûng laø minh thöïc söï. Vì ngaên chaën yù ñoù, caàn phaûi hieån baøy veà minh thöïc söï coù nghóa thuø thaéng rieâng bieät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø minh cuûa Hoïc? Ñaùp: Tueä thuoäc veà Hoïc, ñoù laø Tueä voâ laäu cuûa phaàn vò Hoïc. Hoûi: Theá naøo laø trí cuûa Hoïc? Ñaùp: Tueä thuoäc veà Voâ hoïc, ñoù laø caùc Tueä voâ laäu cuûa phaàn vò Voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø trí cuûa Voâ hoïc? Ñaùp: Taùm trí thuoäc veà Voâ hoïc, ñoù laø boán Phaùp trí-boán Loaïi trí cuûa phaàn vò Voâ hoïc. Hoûi: Vì sao goïi laø minh? Ñaùp: Thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng cho neân goïi laø minh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caùc Tueä höõu laäu thieän cuõng thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng leõ ra cuõng goïi laø minh? Ñaùp: Neáu coù theå thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng maø cuõng quyeát traïch- hieän quaùn ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá, thì môùi goïi laø minh; caùc Tueä höõu laäu thieän tuøy coù theå thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng, maø khoâng coù theå quyeát traïch- hieän quaùn ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá, cho neân khoâng goïi laø minh. Nhö Tueä do thuaän quyeát traïch-hieän quaùn, chöa coù theå quyeát traïch-hieän quaùn veà

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 35

Ñeá hoaøn toaøn chaân thaät. Laïi nöõa, neáu coù theå thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng, khoâng vì do döï khoâng bieát gì vaø taø kieán laøm cho taïp loaïn, ñoaïn tröø kieán-nghi roài khoâng trôû laïi laøm cho daáy khôûi, khoâng taêng theâm caùc quaû baùo veà sinh laõo beänh töû, khoâng phaûi laø söï cuûa Thaân kieán, khoâng phaûi laø rôi vaøo Khoå-Taäp, khoâng taêng theâm voâ minh, vónh vieãn lìa boû phieàn naõo ma vöông quyû söù, thì môùi goïi laø minh. Caùc Tueä höõu laäu thieän tuy coù theå thoâng ñaït vaø hiueå roõ raøng, maø khoâng coù nhöõng coâng ñöùc khaùc, cho neân khoâng goïi laø minh. Laïi nöõa, caùc Tueä höõu laäu thieän, cuøng lieân quan ñeán hai phaåm, cho neân khoâng goïi laø minh, ñoù laø cuøng laøm ba duyeân cho minh vaø Voâ minh. Nhö ngöôøi vaø mình oaùn thuø thaân thieát lieân quan ñan xen nhau, khoâng nhaát ñònh goïi laø thaân thieát. Laïi nöõa, caùc Tueä höõu laäu thieän ñi cuøng vôùi söï baøi baùng veà minh, laø Khoå-Taäp do phaåm theá gian thaâu nhieáp, cho neân khoâng goïi laø minh. Hoûi: Neáu Tueä höõu laäu thieän khoâng goïi laø minh, thì trong kinh ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Coù ba minh: 1. Trí Tuùc truù tuøy nieäm chöùng minh veà minh. 2. Trí töû sinh chöùng veà minh. 3. Trí laäu taän chöùng veà minh.” Moät loaïi sau thì coù theå nhö vaäy, hai loaïi tröôùc laø theá naøo? Ñaùp: Hai loaïi tröôùc cuõng coù töôùng minh phaàn ít cho neân möôïn goïi laø minh, nghóa laø vì traùi vôùi phieàn naõo, vì khoâng xen taïp phieàn

naõo, vì thuaän vôùi thaéng nghóa veà minh, vì daãn ñeán minh voâ laäu. Vì vaäy, Toân giaû Dieäu AÂm noùi raèng: “ÔÛ trong ba minh chæ trí Laäu taän laø thaéng nghóa veà minh, hai trí coøn laïi coù theå daãn ñeán thaéng nghóa cuûa minh, cho neân möôïn maø thieát laäp teân goïi cuûa minh.” Laïi nöõa, trí Tuùc truù tuøy nieäm chöùng veà minh, laø thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng veà phaùp cuûa thôøi gian tröôùc; trí Töû sinh chöùng veà mình, laø thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng veà phaùp cuûa thôøi gian sau; trí Laäu taän chöùng veà minh, laø thoâng ñaït vaø hieåu roõ raøng veà taùnh cuûa Nieát-baøn, ñeàu noùi laø minh. Laïi nöõa, minh thöù nhaát laø bieát veà phaùp löu chuyeån cuûa thôøi gian tröôùc, minh thöù hai laø bieát veà phaùp löu chuyeån cuûa thôøi gian sau, minh thöù ba laø bieát veà phaùp hoaøn dieät, ñeàu noùi laø minh. Laïi nöõa, minh thöù nhaát laø tröø boû khoâng bieát gì veà thôøi gian tröôùc, minh thöù hai laø tröø boû khoâng bieát gì veà thôøi gian sau, minh thöù ba laø tröø boû khoâng bieát gì veà Nieát-baøn, ñeàu noùi laø minh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 36

Laïi nöõa, minh thöù nhaát laø tröø boû ngu doát veà Uaån, minh thöù hai laø tröø boû ngu doát veà höõu tình, minh thöù ba laø tröø boû ngu doát veà phaùp, ñeàu noùi laø minh. Laïi nöõa, minh thöù nhaát laø bieát veà thôøi gian tröôùc cuûa caùc höõu tình, bôûi vì nghieäp nhö vaäy maø cheát nôi kia-sinh nôi naøy, nhaân quaû noái tieáp nhau; minh thöù hai laø bieát veà thôøi gian sau cuûa caùc höõu tình, do nghieäp nhö vaäy maø cheát nôi naøy-sinh nôi kia, nhaân quaû noái tieáp nhau; minh thöù ba laø bieát veà caùc höõu tình, nhôø vaøo ñaïo nhö vaäy coù theå khoâng coøn caùc laäu, ngaên caùch ñoaïn döùt nhaân quaû. Chæ moät loaïi naøy laø thaéng nghóa veà minh, hai loaïi tröôùc laø minh thuoäc veà theá tuïc. Laïi nöõa, ba minh nhö vaäy ñeàu coù theå tuøy thuaän chaùn ngaùn rôøi boû sinh töû, ñeàu coù theå daãn daét phaùt sinh coâng ñöùc thuø thaéng, ñeàu coù theå höôùng veà Nieát-baøn tuyeät ñoái, cho neân goïi laø minh, maø minh thaät söï thì chæ laø Tueä voâ laäu. Hoûi: Vì sao trong saùu Thoâng thì ba loaïi thieát laäp laø Minh, ba loaïi khoâng thieát laäp laø Minh? Ñaùp: Thaàn caûnh trí chöùng Thoâng nhö Coâng xaûo xöù chuyeån ñoåi, Thieân nhó trí chöùng Thoâng chæ coù naêng löïc choïn laáy aâm thanh, Tha taâm trí chöùng Thoâng chæ choïn laáy töï töôùng chöù khoâng coù taùc duïng thuø thaéng, cho neân khoâng thieát laäp laøm Minh, ba loaïi Thoâng sau ñeàu coù taùc duïng thuø thaéng cho neân thieát laäp laøm Minh. Taùc duïng thuø thaéng, nghóa laø ñeàu coù theå tuøy thuaän haùn ngaùn rôøi boû sinh töû, ñeàu coù theå daãn daét phaùt sinh coâng ñöùc thuø thaéng, ñeàu coù theå höôùng veà Nieát-baøn tuyeät ñoái. Hoûi: Vì sao ba loaïi Thoâng sau ñeàu coù taùc duïng thuø thaéng naøy? Ñaùp: Trí Tuùc truù tuøy nieäm chöùng Thoâng thöù tö, thaáy söï vieäc cuûa thôøi gian tröôùc sinh taâm chaùn ngaùn lìa boû saâu saéc; trí Töû sinh chöùng Thoâng thöù naêm, thaáy söï vieäc cuûa thôøi gian sau sinh taâm raát chaùn ngaùn lìa boû; trí Laäu taän chöùng Thoâng thöù saùu, ñaõ chaùn ngaùn lìa boû roài möøng rôõ vui vôùi Nieát-baøn. Vì vaäy, ba Thoâng naøy ñeàu coù theå tuøy thuaän chaùn ngaùn rôøi boû sinh töû, cho ñeán ñeàu coù theå höôùng veà Nieát-baøn tuyeät ñoái. Laïi nöõa, Thoâng thöù tö thaáy söï vieäc suy toån cuûa chính mình ôû thôøi gian tröôùc, sinh taâm chaùn ngaùn lìa boû saâu saéc;

Thoâng thöù naêm thaáy söï vieäc suy toån cuûa ngöôøi khaùc ôû thôøi gian sau, sinh taâm heát söùc chaùn ngaùn lìa boû; Thoâng thöù saùu ñaõ chaùn ngaùn lìa boû roài möøng rôõ vui vôùi Nieát-baøn. Vì vaäy, ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Laïi nöõa, Thoâng thöù tö thaáy caùc loaïi noái tieáp nhau cuûa caùc Uaån- Giôùi-Xöù ôû thôøi gian tröôùc, sinh taâm chaùn ngaùn lìa boû saâu saéc; Thoâng thöù naêm thaáy caùc loaïi tan raõ hö hoaïi cuûa caùc Uaån-Giôùi-Xöù ôû thôøi gian sau,

sinh taâm heát söùc chaùn ngaùn lìa boû; Thoâng thöù saùu ñaõ chaùn ngaùn lìa boû roài möøng rôõ vui vôùi Nieát-baøn. Vì vaäy, ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Laïi nöõa, Thoâng thöù tö coù theå tröø boû Thöôøng kieán, Thoâng thöù naêm coù theå tröø boû Ñoaïn kieán, Thoâng thöù saùu ñaõ lìa boû hai beân maø an truù vôùi Trung ñaïo, vì vaäy ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Laïi nöõa, Thoâng thöù tö coù theå daãn daét ñeán Khoâng giaûi thoaùt moân, Thoâng thöù naêm coù theå daãn ñeán Voâ nguyeän giaûi thoaùt moân, Thoâng thöù saùu coù theå daãn ñeán Voâ töôùng giaûi thoaùt moân, vì vaäy ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Laïi nöõa, Thoâng thö tö coù theå daãn ñeán Khoâng giaûi thoaùt moân, Thoâng thöù naêm coù theå tröø boû Ñoaïn kieán, Thoâng thöù saùu ñaõ lìa boû hai beân maø an truù vôùi Trung ñaïo, vì vaäy ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Laïi nöõa, Thoâng thöù tö coù theå daãn ñeán Khoâng giaûi thoaùt moân, Thoâng thöù naêm coù theå daãn ñeán Voâ nguyeän giaûi thoaùt moân, Thoâng thöù saùu coù theå daãn ñeán Voâ töôùng giaûi thoaùt moân, vì vaäy ba Thoâng naøy ñeàu coù ba taùc duïng thuø thaéng nhö tröôùc. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, ba Thoâng ñeàu coù taùc duïng thuø thaéng, cho neân trong saùu Thoâng chi thieát laäp ba Thoâng sau laøm Minh. Trong luaän Taäp Dò Moân ñöa ra caùch nhö vaäy: “Coù ba loaïi Minh cuûa Voâ hoïc: 1. Trí Tuùc truù tuøy nieäm chöùng veà Minh cuûa Voâ hoïc, nghóa laø trí thuoäc veà Voâ hoïc nhaän bieát Haønh-Höõu noái tieáp nhau cuûa caùc höõu tình. 2. Trí Töû sinh chöùng veà Minh cuûa Voâ hoïc, nghóa laø trí thuoäc veà Voâ hoïc nhaän bieát töï nghieäp hôn-keùm cuûa caùc höõu tình. 3. Trí Laäu taän chöùng veà Minh cuûa Voâ hoïc, nghóa laø trí thuoäc veà Voâ hoïc nhaän bieát Laäu khoâng coøn.” Hoûi: Trí Laäu taän chöùng veà Minh, laø phaùp Voâ hoïc cho neân coù theå noùi laø trí thuoäc veà Voâ hoïc; hai Minh tröôùc laø phaùp Phi hoïc phi Voâ hoïc, laøm sao coù theå noùi laø trí thuoäc veà Voâ hoïc? Ñaùp: Luaän aáy neân ñöa ra caùch noùi naøy: Coù ba loaïi Minh cuûa Voâ hoïc, laïi neân noùi laø trí thuoäc veà Voâ hoïc. Nhöng maø khoâng ñöa ra caùch noùi naøy, thì neân bieát laø bôûi vì daáy khôûi trong thaân Voâ hoïc; hai loaïi tröôùc cuõng goïi laø Voâ hoïc, löôïc boû ñi phaàn trung gian, nhö xe traâu … Nhö luaän Thi Thieát noùi: “Coù hai loaïi Tam-ma-ñòa: 1. Thaùnh.

2. Khoâng phaûi Thaùnh laïi coù ba loaïi: a. Höõu laäu thieän. b. Voâ hoïc. c. Voâ phuù voâ kyù.” Trong naøy, Ñònh höõu laäu thieän bôûi vì thieän cho neân goïi laø Thaùnh,

khoâng phaûi bôûi vì voâ laäu cho neân goïi laø Thaùnh; neáu Ñònh voâ laäu bôûi vì thieän vaø bôûi vì voâ laäu thì goïi laø Thaùnh; Ñònh voâ phuù voâ kyù tuy khoâng phaûi laø vì thieän-vì voâ laäu maø goïi laø Thaùnh, nhöng bôûi vì daáy khôûi trong thaân Thaùnh giaû, cho neân cuõng goïi laø Thaùnh. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, bôûi vì daáy khôûi trong thaân cuûa baäc Voâ hoïc, cho neân cuõng goïi laø Voâ hoïc, vaø trí thuoäc veà Voâ hoïc. Hoûi: Hai loaïi Minh tröôùc thì baäc Hoïc cuõng coù, taïi sao chæ thieát laäp ôû phaàn vò Voâ hoïc? Ñaùp: Bôûi vì nghóa cuûa Minh maïnh hôn ôû phaàn vò Voâ hoïc, nghóa laø neáu noùi veà phaùp hôn haún thì phaùp Voâ hoïc laø hôn haún chöù khoâng phaûi laø Hoïc, neáu noùi veà Boå-ñaëc-giaø-la hôn haún thì Boå-ñaëc-giaø-la Voâ hoïc laø hôn haún chöù khoâng phaûi laø Hoïc. Laïi nöõa, Minh thuoäc veà Voâ hoïc laø hôn haún, bôûi vì khoâng xen taïp Voâ minh; Minh thuoäc veà Hoïc thì yeáu keùm, bôûi vì xen taïp Voâ minh, cho neân khoâng thieát laäp laøm Minh. Coù boán loaïi coâng ñöùc thuø thaéng: 1. Thoâng. 2. Minh. 3. Löïc. 4. Daãn daét. Trí Laäu taän trong thaân Nhö lai ñaày ñuû nghóa cuûa boán loaïi, ñoù laø trí Laäu taän chöùng Thoâng, trí Laäu taän chöùng Minh, trí Laäu taän veà Löïc, khuyeân nhuû daãn daét. Trí Laäu taän cuûa Ñoäc giaùc vaø Thanh vaên Voâ hoïc coù nghóa cuûa ba loaïi, ñoù laø töø ra nghóa cuûa Löïc, ba nghóa coøn laïi noùi nhö tröôùc. Trí Tuùc truù tuøy nieäm vaø trí Töû sinh trong thaân Nhö lai coù nghóa cuûa ba loaïi, ñoù laø töø ra daãn daét, coù ñuû Thong-Minh vaø Löïc. Ñoäc giaùc vaø Thanh vaên Voâ hoïc thì hai trí tröôùc coù nghóa cuûa hai loaïi, ñoù laø Thoâng vaø Minh chöù khoâng phaûi laø Löïc vaø daãn daét. Trong thaân cuûa baäc Hoïc vaø dò sinh, thì hai trí tröôùc chæ coù nghóa cuûa Thoâng, khoâng coù ba loaïi coøn laïi. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Trí Laäu taän trong thaân A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt chæ coù hai nghóa, ñoù laø Thoâng vaø daãn daét, chöù khoâng phaûi laø Löïc-khoâng phaûi laø Minh; hai trí coøn laïi chæ coù moät nghóa, ñoù laø Thoâng chöù khoâng phaûi laø loaïi naøo khaùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 102 39

Thaàn caûnh trí-Tha taâm trí, trong taát caû caùc thaân ñeàu chæ coù hai nghóa, ñoù laø Thoâng vaø daãn daét. Thieân nhó trí, trong taát caû caùc thaân chæ coù moät nghóa, ñoù laø Thoâng chöù khoâng phaûi laø loaïi naøo khaùc. Hoûi: Vì sao trong thaân Nhö lai coù trí thieát laäp laø Löïc, caùc trí trong thaân Thanh vaên vaø Ñoäc giaùc ñeàu khoâng thieát laäp laø Löïc? Ñaùp: Nghóa veà khoâng coù theå khuaát phuïc-khoâng coù chöôùng ngaïi laø nghóa cuûa Löïc, caùc trí trong thaân Thanh vaên vaø Ñoäc giaùc, haõy coøn bò khuaát phuïc vì khoâng bieát gì, vaø coù chöôùng ngaïi, cho neân khoâng goïi laø Löïc. Töøng nghe: “Ñöùc Phaät cuøng vôùi Toân giaû Xaù-lôïi-töû: OÂng coù theå quaùn xeùt nhöõng höõu tình naøy trong quaù khöù ñaõ töøng laøm baïn thaân vôùi oâng ôû nôi naøo? Luùc aáy Xaù-lôïi-töû duøng trí Tuùc truù tuøy nieäm töø Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Tónh löï thöù tö maø quaùn xeùt, ñeàu khoâng theå naøo thaáy ñöôïc, lieàn töø trong Ñònh ñöùng daäy maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Ñònh löïc cuûa con quaùn xeùt khoâng theå naøo thaáy ñöôïc. Ñöùc Phaät baûo vôùi Xaù-lôïi-töû: Höõu tình nhö vaäy, ñaõ töøng laøm baïn thaân vôùi oâng tröôùc kia trong kieáp nhö vaäy ôû quaù khöù, luùc aáy ñaõ xa xaêm khoâng

phaûi laø caûnh giôùi cuûa caùc Thanh vaên-Ñoäc giaùc, cho neân oâng khoâng bieát. Ñöùc Phaät laïi vaøo moät luùc khaùc cuøng vôùi Xaù-lôïi-töû kinh haønh moät nôi, luùc aáy coù moät ngöôøi gaëp phaûi duyeân xaáu maø cheát, Ñöùc Phaät baûo vôùi Xaù-lôïi-töû: OÂng neân quaùn xeùt ngöôøi aáy seõ sinh vaøo nôi naøo! Luùc aáy Xaù-lôïi-töû duøng Thieân nhaõn töø Tónh löï thöù nhaát cho ñeán Tónh löï thöù maø quaùn xeùt, ñeàu khoâng theå naøo thaáy ñöôïc, lieàn töø trong Ñònh ñöùng daäy maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thieân nhaõn cuûa con quaùn xeùt khoâng theå naøo thaáy ñöôïc. Ñöùc Phaät baûo vôi Xaù-lôïi-töû: Ngöôøi naøy maïng chung sinh vaøo theá giôùi aáy, nôi aáy ñaõ xa xoâi khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa caùc Thanh vaên- Ñoäc giaùc, cho neân oâng khoâng bieát." Hoûi: Laäu taän cuûa ba Thöøa ñaõ khoâng coù sai bieät, taïi sao trí naêng löïcaäu taän cuûa hai Thöøa khoâng phaûi laø Löïc? Ñaùp: Trí Laäu taän cuûa Phaät maïnh meõ saéc beùn thuø thaéng tuyeät vôøi, khoâng phaûi laø caùc Thanh vaên-Ñoäc giaùc maø saùnh kòp, tuy cuøng laø Laäu taän maø coù nhanh-chaäm. Nhö coù hai ngöôøi, moãi ngöôøi chaët moät caây, moät ngöôøi maïnh meõ laïi söû duïng caùi rìu saéc beùn, moät ngöôøi söùc yeáu laïi söû duïng caùi rìu cuøn moøn, tuy cuøng chaët caây maø coù keû chaäm-ngöôøi nhanh. Vì vaäy trí Laäu taän cuûa Phaät thieát laäp laø Löïc chöù khoâng phaûi laø hai Thöøa. Vaû laïi, trí cuûa hai Thöøa tuy coù theå Laäu taän maø coù taäp khí coøn soùt laïi, cho neân khoâng goïi laø Löïc. Hôn nöõa, trí Laäu taän thieát laäp laø Löïc, khoâng döïa vaøo khaû naêng tröø heát laäu cuûa chính mình, maø chæ döïa vaøo khaû naêng

laøm cho thaân ngöôøi khaùc tröø heát laäu; nghóa laø Ñöùc Phaät kheùo leùo thoâng hieåu höõu tình nhö vaäy caàn phaûi döïa vaøo Thoâng haïnh chaäm veà Khoå thì seõ ñöôïc tröø heát laäu, cho ñeán höõu tình nhö vaäy caàn phaûi döïa vaøo Thoâng haïnh nhanh veà Laïc thì seõ ñöôïc tröø heát laäu, töø ñaây phöông tieän ñeå noùi veà Chaùnh phaùp, ñeàu laøm cho tröø heát laäu, cho neân thieát laäp teân goïi cuûa Löïc. Hai Thöøa thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng goïi laø Löïc

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.